

Svätý Ján Almužník, biskup (zomr. r. 620?)

Sv. Ján Almužník je východokresťanský svätý. Na kresťanskom Západe je takmer neznámy a nebol ani zaradený do všeobecného liturgického kalendára rímskokatolíckej Cirkvi. Keďže sa však jeho relikvie dostali do bratislavského dómu sv. Martina, kde sa 23. januára slávi i jeho liturgická spomienka, prinášame aspoň základné údaje o živote tohto svätca.

Sv. Ján Almužník pochádzal z ostrova Cypru vo východnom Stredomorí, kde sa narodil niekedy v druhej polovici 6. storočia. Jeho pôvodným životným cieľom nebolo duchovné povolanie. Bol ženatý a mal dve, možno i viac detí. Ale netešil sa dlho zo svojej rodiny. Skoro mu zomreli deti i žena. Ján sa rozhodol predať majetok a celkom sa venovať Božej službe a dobročinnosti.

Jánov hlboký duchovný život a jeho charitatívna činnosť vyvolali v ľuďoch obdiv a úctu. Povešť o ňom sa rozšírila až do Carihradu, kde sa cisár Heraklius rozhodol ustanoviť Jána za melchitského patriarchu v Alexandrii, v Egypte. Bolo to niekedy koncom roku 610. Ján prijal túto vysokú cirkevnú hodnosť iba na veľké naliehanie, ale keď sa raz stal patriarchom, všetkými silami sa staral o duchovné i hmotné potreby jemu zverených veriacich. Dbal o to, aby duchovenstvo viedlo príkladný život a aby hlásalo pravovernú náuku. Dal vybudovať i veľa nových kostolov. No najväčšmi sa vyznačil skutkami dobročinnosti, pre ktoré ho začali nazývať almužníkom. Chudobných pokladal za svojich pánov. Dal zhotoviť ich zoznam a pravidelne im rozdeľoval podpory. Jeho zásluhou boli vybudované viaceré sirotince, nemocnice a pôrodnice pre chudobné ženy.

Keď Peržania obsadili Sýriu a roku 614 Jeruzalem, Ján sa staral o utečencov a pomáhal jeruzalemskému patriarchovi v obnove vojnou spustošeného patriarchátu. Keď sa však Peržania obrátili i proti Egyptu a ohrozovali Alexandriu, Ján s pomocou cisárskeho miestodržiteľa odišiel z mesta a odplavil sa do Carihradu. No pri zastávke na Cypre sa rozhodol ostať na rodnom ostrove, kde v meste Amathonte strávil posledné chvíle života. Zomrel 11. novembra 619 alebo 620.

Sv. Ján Almužník bol najprv pochovaný v Amathonte na Cypre. Neskôr sa spomína, že jeho telesné pozostatky sú uložené v Carihrade. V druhej polovici 15. storočia dostal tieto pozostatky uhorský kráľ Matej Korvín, ktorý ich uložil v kráľovskej kaplnke v Budíne. Konečne 23. januára 1632 boli relikvie sv. Jána Almužníka prenesené do bratislavského dómu sv. Martina, kde dal kardinál Pázmány urobiť východnému svätcovi osobitný pomník. Odvtedy sa svätý alexandrijský patriarcha uctieva i na slovenskej pôde.

Literatúra:

ONDRUŠ, R.: Blízki Bohu i ľuďom. Tatran Bratislava 1991 x